

БЕКІТЕМІН
Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің
«Қалалық фтизиопульмонологиялық
орталығы» ШЖҚ МКК
директор А.Цепке

2021 жылғы «14»

**НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫ ӘКІМДІГІНІҢ «ҚАЛАЛЫҚ
ФТИЗИОПУЛЬМОНОЛОГИЯЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» ШЖҚ МКК-да
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚТЫҢ АЛДЫН АЛУ ЖӘНЕ ОҒАН ҚАРСЫ
ІС-ҚИМЫЛ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР ТУРАЛЫ ЕРЕЖЕ
(СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ САЯСАТ)**

НҰР-СҰЛТАН қ.,
2021ж.

Мазмұны

1. Жалпы ережелер.....	3
2. Ереженің мақсаттары мен міндеттері	5
3. ҚФО-да сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі шараларды нормативтік-құқықтық камтамасыз ету	6
4. ҚФО-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары	6
5. ҚФО -ның сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты	7
6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралар және оларды ҚФО қолдану тәртібі	7
7. ҚФО-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл үшін жауапты лауазымды тұлғаны анықтау	8
8. ҚФО-да сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалау	9
9. Мүдделер қақтығысын анықтау және реттеу	9
10. Мүдделер қақтығысының туындауы мүмкін жағдайлар.....	Ошибка! Закладка не определена.
11. ҚФО қызметкерлерінің мінез-құлық стандарттары.....	11
12. Қызметкерлерді оқыту және кеңес беру	11
13. Ішкі бақылау және аудит	12
14. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында құқық қорғау және өзге де мемлекеттік органдармен ынтымақтастық	13

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің «Қалалық фтизиопульмонологиялық орталығы» ШЖҚ МКК (бұдан әрі – ҚФО) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс - қимыл жөніндегі шаралар туралы осы ереже (бұдан әрі-Ереже) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес және негізінде әзірленді.

2. Ережеде қолданылатын терминдер мен анықтамалар:

1) сыбайлас жемқорлық – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты мүмкіндіктерін жеке өзі немесе делдалдар арқылы жеке өзіне не үшінші тұлғаларға мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында заңсыз пайдалануы, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтарды беру арқылы осы адамдарды параға сатып алу; Заңды тұлғаның атынан немесе оның мүдделерінен аталған іс-әрекеттерді жасау да сыбайлас жемқорлық болып табылады («Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабының 6-тармақшасы);

9) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі; («Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңының 1-бабының 9-тармақшасы);

3) әкімшілік-шаруашылық функциялар – ұйымның балансындағы мүлікті басқаруға және оған билік етуге Қазақстан Республикасының заңында белгіленген тәртіппен берілген құқық;

4) мемлекеттік ұйымда немесе квазимемлекеттік сектор субъектінде басқарушылық функцияларды орындайтын адам – көрсетілген ұйымдарда ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды тұрақты, уақытша не арнаулы өкілеттік бойынша орындайтын адам;

5) мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адам – жергілікті өзін-өзі басқару органдарына сайланған адам; Қазақстан Республикасының заңында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының Президентігіне, Қазақстан Республикасы Парламентінің немесе мәслихаттардың депутаттығына, аудандық маңызы бар қалалардың, кенттердің, ауылдардың, ауылдық округтердің әкімдігіне, сондай-ақ жергілікті өзін-өзі басқару сайланбалы органының мүшелігіне кандидаттар ретінде тіркелген азамат; жергілікті өзін-өзі басқару органында тұрақты немесе уақытша жұмыс істейтін, еңбегіне ақы төлеу Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджет қаражатынан жүргізілетін қызметші; мемлекеттік ұйымда немесе квазимемлекеттік сектор субъектінде басқарушылық функцияларды орындайтын адам, сондай-ақ сатып алуды, оның ішінде мемлекеттік сатып алуды ұйымдастыру мен өткізу бойынша шешімдер қабылдауға уәкілеттік берілген не мемлекеттік бюджеттің және Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражатынан қаржыландырылатын жобаларды іріктеу мен іске асыруға жауапты, көрсетілген ұйымдарда дербес құрылымдық бөлімшенің басшысынан төмен емес лауазымды атқаратын адам, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі мен оның ведомстволарының қызметшілері, қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органның қызметшілері; Қазақстан Республикасының әуе кеңістігін пайдалану және авиация қызметі туралы

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жұмыс істейтін азаматтық авиация саласындағы уәкілетті ұйымның қызметшілері;

6) мүдделер қақтығысы – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, мұндай жағдайда аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына алып келуі мүмкін;

7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат – сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға, қоғамның мемлекеттік органдар қызметіне сенімін арттыруға бағытталған құқықтық, әкімшілік және ұйымдастырушылық шаралар және осы Заңға сәйкес өзге де шаралар;

8) сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер – осы Заңда белгіленген және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған шектеулер;

9) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық – бұл үшін заңда әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қайшы, кінәлі түрдегі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);

10) сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

11) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі;

12) ұйымдастырушылық-өкімдік функциялар – қызмет бойынша бағынысты адамдардың орындауы үшін міндетті бұйрықтар мен өкімдерді шығаруға, сондай-ақ бағынысты адамдарға қатысты көтермелеу шаралары мен тәртіптік жазалар қолдануға Қазақстан Республикасының заңында белгіленген тәртіппен берілген құқық;

13) контрагент-еңбек қатынастарын қоспағанда, ұйым шарттық қатынастарға түсетін кез келген қазақстандық немесе шетелдік заңды немесе жеке тұлға;

14) Пара - мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамның не оған теңестірілген адамның немесе жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамның не лауазымды адамның, сол сияқты шет мемлекеттің немесе халықаралық ұйымның лауазымды адамының пара берушінің немесе оның өкілі болған адамдардың пайдасына жасаған әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) осы адамның қызметтік өкілеттіктеріне кіретін болса не ол лауазымдық жағдайына байланысты осындай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал жасай алатын болса, сол сияқты жалпы қамқорлығы немесе жол берушілігі үшін өзіне немесе басқа адамдарға ақша, бағалы қағаздар, өзге мүлік, мүлікке құқық немесе мүлік сипатындағы пайда түрінде жеке өзі немесе делдал арқылы пара алуы. (Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 3 шілдедегі № 226-V ҚРЗ «ҚР Қылмыстық Кодексі» 366 бап).

15) Қорқытып алу - адамның пара берушінің немесе олардың атынан ол өкілдік етіп отырған тұлғалардың заңды мүдделеріне залал келтіруі мүмкін әрекеттерді жасаймын деп қорқытып пара талап етуін не құқықпен қорғалатын мүдделер үшін зиянды салдарын болдырмау мақсатында оны пара беруге мәжбүр болатындай жағдайға қасақана қоюды білдіреді.

16) Коммерциялық параға сатып алу- коммерциялық немесе өзге ұйымда басқару функцияларын атқаратын адамға ақшаны, бағалы қағаздарды немесе өзге мүлікті заңсыз беру, сол сияқты оның өзінің қызмет бабын пайдалануы, сондай-ақ сатып алушы адамның мүддесіне жалпы қамқорлығы немесе қызметі бойынша салғырттығы үшін оған мүліктік сипатта заңсыз қызмет көрсету. (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 30 қыркүйектегі № 1009 «Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің жобасы туралы» Қаулысы, 251-бап)

17) мүдделер қақтығысы — медициналық ұйым жұмыскерінің жеке мүдделілігі (тікелей немесе жанама) оның лауазымдық (еңбек) міндеттерін тиісінше орындауына ықпал ететін немесе ықпал етуі мүмкін және медициналық ұйым жұмыскерінің жеке мүдделілігі мен медициналық ұйымның құқықтары мен заңды мүдделері арасында ол жұмыскері болып табылатын медициналық ұйымның құқықтары мен заңды мүдделеріне, мүлкіне және (немесе) іскерлік беделіне зиян келтіруге қабілетті қайшылық туындайтын немесе туындауы мүмкін жағдай;

18) медицина немесе фармацевтика қызметкерінің мүдделер қақтығысы — медицина қызметкерінің немесе фармацевтика қызметкерінің кәсіптік қызметті жүзеге асыруы кезінде жеке өзінің не компанияның өкілі арқылы материалдық пайда немесе өзге де артықшылық алуға жеке мүдделілігі туындайтын, медицина қызметкерінің немесе фармацевтика қызметкерінің жеке мүдделілігі мен пациенттің мүдделері арасындағы қайшылық салдарынан олардың кәсіптік міндеттерін тиісінше орындауына ықпал ететін немесе ықпал етуі мүмкін ахуал;

19) медицина немесе фармацевтика қызметкерінің лауазымдық (қызметтік) міндеттерін тиісінше орындауына ықпал ететін немесе ықпал етуі мүмкін жеке мүдделілігі деп лауазымдық (қызметтік) міндеттерін атқару кезінде медицина немесе фармацевтика қызметкерінің өзі үшін немесе үшінші тұлғалар үшін ақша, құндылықтар, өзге де мүлік немесе мүліктік сипаттағы көрсетілетін қызметтер, өзге де мүліктік құқықтар түрінде кіріс алу мүмкіндігі түсініледі;

20) Сыбайлас жемқорлық қылмыстар субъектісі - пара берушінің мүддесі үшін тиісті әрекеттерді орындауға өкілеттігері болмаса да, бірақ өзінің лауазымдық жағдайына байланысты осы әрекеттерді басқа адамдардың жасауы үшін шара қолдана алатын адамдар; (Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының 2015 жылғы 27 қарашадағы № 8 «Кейбір сыбайлас жемқорлық қылмыстарды қарау практикасы туралы» нормативтік қаулысы).

21) Қылмыс субъектісіне жататын адамның өзі үшін ғана емес, сонымен бірге басқа да адамдар мен ұйымдар үшін ақысы төленуге тиіс әртүрлі: құрылыс, жөндеу жұмыстарын жүзеге асыру, санаторлық немесе туристік жолдамаларды, жол жүру билеттерін пайдалану сияқты көрсетілетін қызметтерді ақысыз қабылдауын не жеңілдіктерді заңсыз пайдалануын, жеңілдетілген шартпен қарыздардың немесе кредиттердің берілуін және т.б. мүліктік игіліктер мен артықшылықтарды алу деп түсіну қажет. Сыбайлас жемқорлық қылмыстарын жасауға қатысқан не жоғарыда аталған адамдарды параға сатып алу мақсатында оларға мүліктік игіліктер мен артықшылықтар берген не осыған ықпал еткен өзге де жеке тұлғалар сыбайлас жемқорлық қылмыстар үшін жауаптылықта болады.

2. ЕРЕЖЕНІҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

3. Ереженің мақсаты ҚФО-да сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл бойынша жұмысты қамтамасыз ету болып табылады.

4. Ереженің міндеттері:

1) медициналық ұйымның қызметкерлерін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін жауапкершілік жөніндегі жұмысты нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету туралы хабардар ету;

2) ҚФО-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын, қызмет бағыттары мен сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі шараларды айқындау;

3) медициналық ұйымда сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимыл жасауға бағытталған шараларды әзірлеуді және іске асыруды әдістемелік қамтамасыз ету болып табылады.

3. ҚФО-ДА СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚТЫҢ АЛДЫН АЛУ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАРДЫ НОРМАТИВТІК-ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

5. ҚФО сыбайлас жемқорлықтың алдын алу үшін шаралар қабылдауға міндетті.

6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласындағы негізгі нормативтік құқықтық актілер:

1) Біріккен Ұлттар Ұйымының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы конвенциясы (Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 мамырдағы № 31-IV Заңы)

2) Қазақстан Республикасының Конституциясы,

3) Қазақстан Республикасы Президентінің 2014 жылғы 26 желтоқсандағы «Қазақстан Республикасының 2015-2025 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стратегиясы туралы» № 986 Жарлығы;

3) Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі (бұдан әрі-ҚК);

4) Қазақстан Республикасының Қылмыстық іс жүргізу кодексі (бұдан әрі-ҚДЖК);

5) Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы № 410-V ҚРЗ «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс - қимыл туралы» Заңы (бұдан әрі – «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заң) және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мен күрестің негізгі бағыттары мен нақты шараларын көздейтін басқа да нормативтік құқықтық актілер.

4. ҚФО-ДА СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

7. ҚФО-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесі мынадай түйінді қағидаттарға негізделеді:

1) ҚФО саясатының қолданыстағы заңнамаға және жалпы қабылданған нормаларға сәйкестігі принципі.

2) іске асырылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралардың Қазақстан Республикасының Конституциясына, Қазақстан Республикасының заңнамасына және ФҚО-ға қолданылатын өзге де нормативтік құқықтық актілерге сәйкестігі тұрғысынан қарайды.

3) басшылықтың жеке мысалы принципі. Ұйым басшылығының сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін қалыптастырудағы және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мен оған қарсы іс-қимылдың ұйымішілік жүйесін құрудағы негізгі рөлі.

4) қызметкерлерді тарту қағидаты. Медициналық ұйым қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың ережелері туралы хабардар болуы және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуы.

5) Сыбайлас жемқорлық тәуекеліне сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің мөлшерлестігі қағидаты. Медициналық ұйымды, оның басшылары мен қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту ықтималдығын азайтуға мүмкіндік беретін іс-шаралар кешенін әзірлеу және орындау осы ұйымның қызметіндегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ескере отырып жүзеге асырылады.

6) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің тиімділігі қағидаты.

ҚФО-да құны төмен, іске асырудың қарапайымдылығын қамтамасыз ететін және елеулі нәтиже беретін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шараларды қолдану.

7) жауапкершілік және жазаның бұлтартпастығы қағидаты. Медициналық ұйымның қызметкерлері Еңбек міндеттерін орындауға байланысты сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда атқаратын лауазымына, жұмыс өтіліне және өзге де жағдайларға қарамастан үшін жазаның бұлтартпастығы, сондай-ақ ҚФО басшылығының сыбайлас жемқорлыққа қарсы ұйымішілік саясатты іске асыру үшін дербес жауапкершілігі.

8) қызметтің ашықтығы қағидаты. Контрагенттерге, әріптестерге, тапсырыс берушілерге, пациенттерге, сондай-ақ жұртшылықты мемлекеттік қаржы орталығында қабылданған медициналық қызметті жүзеге асырудың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттары туралы хабардар ету.

9) тұрақты бақылау және тұрақты мониторинг қағидаты. Енгізілген сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдердің тиімділігіне үнемі мониторинг жүргізу, сондай-ақ олардың орындалуын бақылау.

5. ҚФО -НЫҢ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ САЯСАТЫ

8. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты әзірлеу мен іске асырудың жалпы тәсілдері:

1) ҚФО-ның сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты ҚФО қызметінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алуға және жолын кесуге бағытталған өзара байланысты қағидаттар, рәсімдер мен нақты іс-шаралар кешенін білдіреді.

2) ұйымда іске асырылып жатқан сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат туралы мәліметтер осы Ережеде, сондай-ақ ҚҚФО-ның барлық қызметкерлері орындау үшін міндетті өзге де жергілікті нормативтік актілерде бекітіледі.

9. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес орталығының қабылданған саясаты туралы қызметкерлерді хабардар ету.

9.1. Бекітілген сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат ҚФО барлық қызметкерлерінің назарына жеткізіледі.

9.2. Қызметкерлердің саясат мәтініне кедергісіз қол жеткізу мүмкіндігі қамтамасыз етіледі.

10. Саясатта көзделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды іске асыру.

10.1. Бекітілген сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат тікелей іске асырылуы және ҚФО қызметінде қолданылуы тиіс. Көрсетілген саясатты іске асыру үшін ҚФО-да тиісті шаралар, оның ішінде осы Ережеде ұсынылған шаралар әзірленеді.

11. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты қолдануды талдау және қажет болған жағдайда оны қайта қарау.

11.1. Медициналық ұйымда сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың барысы мен тиімділігінің тұрақты мониторингі жүзеге асырылады.

11.2. Мониторинг нәтижелері бойынша іске асырылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралардың тиімсіздігі анықталған жағдайда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатқа қажетті толықтырулар мен өзгерістер енгізіледі.

11.3. Қабылданған сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты қайта қарау ҚР қолданыстағы заңнамасына өзгерістер енгізілген және т. б. жағдайда да жүргізілуі мүмкін.

12. Осы Ереженің қолданылу саласы және оның әрекетіне түсетін адамдар тобы.

12.1. Саясаттың қолданысына түсетін адамдардың негізгі тобы атқаратын лауазымы мен атқаратын функцияларына қарамастан, онымен еңбек қатынастарында болатын ҚФО жұмыскерлері болып табылады.

12.2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат оның күші басқа тұлғаларға да қолданылатын жағдайлар мен мәселелерді, мысалы, ұйым өзге шарттық қатынастарға түсетін жеке және (немесе) заңды тұлғаларды бекіте алады. Бұл жағдайлар, шарттар мен міндеттемелер ҚФО контрагенттермен жасасқан шарттарда бекітілген.

6. СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ШАРАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫ ҚФО ҚОЛДАНУ ТӘРТІБІ

13. ҚФО-да келесі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралар жүзеге асырылуда:

13.1. Мінез-құлық стандарттарын және ниеттер декларациясын нормативтік қамтамасыз ету, бекіту бөлігінде: сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс

— қимыл жөніндегі шаралар туралы ережені әзірлеу және қабылдау-мемлекеттік қордағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат;

Қызметкерлердің лауазымдық нұсқаулықтарында тиісті ережелерді бекіту;

Қызметкерлермен еңбек шарттарына сыбайлас жемқорлыққа қарсы ережелерді енгізу; ұйымның шаруашылық қызметіне байланысты шарттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты ескертпені енгізу;

Қажет болған жағдайда өзге де жергілікті нормативтік актілерді әзірлеу.

13.2. Қызметкерлерді оқыту және ақпараттандыру бөлігінде: қызметкерлерді ұйымдағы сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелерін регламенттейтін нормативтік құжаттармен жыл сайын таныстыру;

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқыту іс-шараларын өткізу;

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қолдану (сақтау) мәселелері бойынша қызметкерлерге жеке консультация беруді ұйымдастыру.

13.3. ҚФО ішкі бақылау және аудит жүйесінің ұйымның сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету бөлігінде:

✓ қызметкерлердің барлық санаттарының жергілікті нормативтік актілердің талаптарын сақтауын тұрақты бақылауды жүзеге асыру;

✓ бухгалтерлік есеп деректерін, бухгалтерлік есептің бастапқы құжаттарының болуы мен дұрыстығын тұрақты бақылауды жүзеге асыру;

✓ жоғары сыбайлас жемқорлық тәуекелі бар салалардағы шығыстардың экономикалық негізділігіне тұрақты бақылауды жүзеге асыру: іскерлік сыйлықтармен алмасу, өкілдік шығыстар, қайырымдылық қайырымалдықтар, сыртқы консультанттарға сыйақылар.

13.4. Сарапшыларды тарту бөлігінде: сыртқы аудитті мерзімді жүргізу;

Ұйымның шаруашылық қызметін жүзеге асыру және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды ұйымдастыру кезінде сыртқы тәуелсіз сарапшыларды тарту.

13.5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы жүргізіліп жатқан жұмыстың нәтижелерін бағалау бөлігінде: сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша жұмыс нәтижелеріне тұрақты бағалау жүргізу; сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында жүргізіліп жатқан жұмыс және нәтижелер туралы есептік материалдарды дайындау және тарату.

13.6. ҚФО осы Ереженің құрамдас бөлігі ретінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шараларды іске асыру жоспарын бекітеді.

7. ҚФО-ДА СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ ҮШІН ЖАУАПТЫ ЛАУАЗЫМДЫ ТҮЛҒАНЫ АНЫҚТАУ

14. ҚФО-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл үшін жауапты тұлға (бұдан әрі-жауапты тұлға) ҚФО директоры немесе ол тиісті бұйрықпен уәкілеттік берген тұлға болып табылады.

15. Жауапты тұлғаның қызметі:

✓ медициналық ұйым қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын анықтауға бағытталған бақылау іс-шараларын жүргізу;

✓ Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалауды ұйымдастыруды қамтамасыз ету; қызметкерлерді өзге ұйымның немесе жеке тұлғаның мүддесі үшін немесе атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндіру жағдайлары туралы, сондай-ақ ұйым қызметкерлерінің, контрагенттерінің немесе өзге де адамдардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау жағдайлары туралы хабарламаларды қабылдау және қарау;

✓ мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді қабылдауды ұйымдастыру;

✓ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқыту іс-шараларын ұйымдастыру және қызметкерлерге жеке консультация беру; бақылау-қадағалау және құқық қорғау органдарының уәкілетті өкілдеріне олардың медициналық ұйымның сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл

мәселелері бойынша қызметіне инспекциялық тексерулер жүргізуі кезінде жәрдем көрсету;

✓ құқық қорғау органдарының уәкілетті өкілдеріне жедел-іздігі іс-шараларын қоса алғанда, сыбайлас жемқорлық қылмыстарының жолын кесу немесе тергеу бойынша іс-шараларды жүргізу кезінде көмек көрсету;

✓ сыбайлас жемқорлыққа қарсы жұмыс нәтижелеріне бағалау жүргізу және тиісті есептік материалдарды дайындау;

✓ медициналық ұйымның сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау.

8. ҚФО-ДА СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАҒАЛАУ

16. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың мақсаты қызметкерлердің жеке пайда алу мақсатында да, сондай-ақ ұйымның пайда алуы мақсатында да сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау ықтималдығы неғұрлым жоғары болатын мемлекеттік қор қызметіндегі нақты процестер мен іскерлік операцияларды айқындау болып табылады.

8.2. ҚФО-да сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің келесі санаттары (топтары) бөлінеді.

8.2.1. Процестер бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдері:

✓ медициналық қызметті жүзеге асыру;

✓ ақылы медициналық қызмет көрсету;

✓ сатып алу және басқа қаржы-шаруашылық қызмет.

8.2.2. Қызметкерлердің санаттары бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдері: медициналық ұйымның басшылығы (директор, қызметкердің (бөлімшелердің) басшылары), бухгалтер, бас бухгалтер, шаруашылық бөлімнің меңгерушісі, медицина қызметкерлері.

8.3. ҚФО-да сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту мақсатында мынадай тетіктер іске асырылады:

✓ ҚФО қызметін денсаулық сақтау туралы заңнамада белгіленген оның негізгі функцияларын жүзеге асыру жөніндегі жергілікті нормативтік актілерде егжей-тегжейлі бекіту;

✓ ҚФО-ның ақылы қызметтер көрсету жөніндегі қызметін жергілікті нормативтік актілерде егжей-тегжейлі бекіту;

✓ қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкес ҚФО қызметінің ақпараттық ашықтығын қамтамасыз ету;

✓ қызметкерлердің жекелеген санаттары үшін қажетті шектеулерді енгізу;

✓ және басқа да механизмдер.

9. МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫН АНЫҚТАУ ЖӘНЕ РЕТТЕУ

9.1. ҚФО қызметкерлерінің қызметіндегі мүдделер қақтығысын уақтылы анықтау сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алудың негізгі элементтерінің бірі болып табылады.

9.2. ҚФО-да мүдделер қақтығысын анықтау және болдырмау жөніндегі ҚФО қызметі осы Ережемен реттеледі.

9.3. ҚФО мүдделер қақтығысын басқарудың негізгі принциптері:

✓ нақты немесе ықтимал мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді ашудың міндеттілігін;

✓ мүдделер қақтығысын анықтау және оны реттеу кезінде ұйым үшін бедел тәуекелдерін жеке қарау және бағалау;

✓ мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді ашу процесінің және оны реттеу процесінің құпиялылығын;

✓ мүдделер қақтығысын реттеу кезінде ұйым мен қызметкердің мүдделерінің теңгерімін сақтау;

✓ қызметкер уақтылы ашқан және ұйым реттеген (алдын алған) мүдделер қақтығысы туралы хабарламаға байланысты қызметкерді қудалаудан қорғау.

9.4. Мүдделер қақтығысын ашуға және шешуге байланысты ҚФО қызметкерлерінің жалпы міндеттері:

✓ іскерлік мәселелер бойынша шешім қабылдау және өзінің еңбек міндеттерін орындау кезінде өзінің жеке мүдделерін, туыстары мен достарының мүдделерін ескерместен ұйымның мүдделерін басшылыққа алуға міндетті;

✓ мүдделер қақтығысына әкелуі мүмкін жағдайлар мен жағдайлардан (мүмкіндігінше) аулақ болу;

✓ туындаған (нақты) немесе әлеуетті мүдделер қақтығысын ашуға; туындаған мүдделер қақтығысын реттеуге жәрдемдесу.

9.5. ҚФО қызметкерінің мүдделер қақтығысын ашудың жалпы тәртібі:

✓ жұмысқа қабылдау кезінде мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді ашу;

✓ жаңа лауазымға тағайындау кезінде мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді ашу;

✓ мүдделер қақтығысы жағдайларының туындауына қарай мәліметтерді біржолғы ашу; мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді ашу жазбаша түрде жүзеге асырылады.

9.6. Мүдделер қақтығысы туралы келіп түскен ақпаратты осыған уәкілетті лауазымды адам ұйымдастыру үшін туындайтын тәуекелдердің ауырлығын бағалау және мүдделер қақтығысын реттеудің неғұрлым қолайлы нысанын таңдау мақсатында мұқият тексереді.

9.7. Туындаған мүдделер қақтығысын шешудің ықтимал тәсілдері, оның ішінде:

✓ қызметкердің жеке мүдделеріне әсер етуі мүмкін нақты ақпаратқа қол жеткізуін шектеу;

✓ ұйым қызметкерінің мүдделер қақтығысы әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін мәселелер бойынша шешімдерді талқылауға және қабылдау процесіне қатысудан өз еркімен бас тартуы немесе оны (тұрақты немесе уақытша) шеттетуі;

✓ қызметкердің функционалдық міндеттерін қайта қарау және өзгерту;

- қызметкерді қызметінен уақытша шеттету, егер оның жеке мүдделері функционалдық міндеттеріне қайшы келсе- қызметкерді мүдделер қақтығысына байланысты емес функционалдық міндеттерді орындауды көздейтін лауазымға ауыстыру;

✓ мүдделерімен қайшылық туғызатын қызметкердің өзінің жеке мүддесінен бас тартуы; қызметкердің бастамасы бойынша қызметкерді ұйымнан шығару;

✓ тәртіптік теріс қылық жасағаны үшін, яғни қызметкердің өз кінәсінен оған жүктелген Еңбек міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін жұмыс берушінің бастамасы бойынша қызметкерді жұмыстан шығаруға құқығы бар.

10. МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫНЫҢ ТУЫНДАУЫ МҮМКІН ЖАҒДАЙЛАР

10.1. ҚФО-да қызметкерлердің мүдделер қақтығысының туындауы мүмкін жалпы жағдайлар:

10.1.1. ҚФО қызметкері өзінің еңбек міндеттерін орындау барысында туыстары, достары немесе өзінің жеке мүдделілігіне байланысты өзге де адамдар болып табылатын адамдарға материалдық немесе материалдық емес пайда әкелуі мүмкін шешімдер қабылдауға қатысады.

10.1.2. ҚФО қызметкері өзінің туыстары, достары немесе жеке қызығушылығымен байланысты басқа адамдар туралы кадрлық шешімдер қабылдауға қатысады.

10.1.3. ҚФО қызметкері немесе қызметкердің жеке мүдделілігі байланысты өзге адам ҚФО-мен іскерлік қатынастары бар, осындай қатынастарды орнатуға ниеттенетін немесе оның бәсекелесі болып табылатын өзге ұйымда ақы төленетін жұмысты орындайды немесе орындауға ниет білдіреді.

10.1.4. Медициналық ұйымның қызметкері өзі немесе қызметкердің жеке мүдделілігі байланысты өзге адам айрықша құқықтарға ие болатын зияткерлік қызметтің нәтижелері болып табылатын ҚФО тауарларын сатып алу туралы шешім қабылдайды.

10.1.5. ҚФО қызметкері немесе қызметкердің жеке мүдделілігі байланысты өзге адам медициналық ұйыммен іскерлік қатынастары бар, осындай қатынастарды орнатуға ниеттенетін немесе оның бәсекелесі болып табылатын өзге ұйымның бағалы қағаздарына ие болады.

10.1.6. ҚФО қызметкері немесе қызметкердің жеке мүдделілігі байланысты өзге тұлға ҚҚО-мен іскерлік қатынастары бар, осындай қатынастарды орнатуға ниеттенетін немесе оның бәсекелесі болып табылатын өзге ұйым алдында қаржылық немесе мүліктік міндеттемелерге ие болады.

10.1.7. ҚФО қызметкері қызметкердің немесе қызметкердің жеке мүдделілігі байланысты өзге тұлғаның алдында қаржылық немесе мүліктік міндеттемелері бар медициналық ұйымның өзге ұйыммен іскерлік қатынастарын орнату (сақтау) туралы шешім қабылдайды.

10.1.8. Медициналық ұйымның қызметкері немесе қызметкердің жеке мүдделілігі байланысты өзге адам мемлекеттік бағалы қағаздармен іскерлік қатынастары бар, осындай қатынастарды орнатуға ниеттенетін немесе оның бәсекелесі болып табылатын өзге ұйымнан материалдық игіліктер немесе қызметтер алады.

10.1.9. ҚФО қызметкері немесе қызметкердің жеке мүдделілігі байланысты өзге адам өзіне қатысты бақылау функцияларын орындайтын өзінің бағынысты қызметкерінен немесе өзге де ҚФО қызметкерінен қымбат сыйлықтар алады.

10.1.10. Мемлекеттік қор қызметкері жұмысқа орналастыру туралы ұсыныс түскен басқа ұйыммен мемлекеттік қор құру, сақтау немесе тоқтату туралы шешім қабылдауға уәкілетті.

10.1.11. ҚФО қызметкері өзіне немесе қызметкердің жеке мүдделілігі байланысты өзге тұлғаға коммерциялық мәмілелер жасау кезінде пайда немесе бәсекелестік артықшылықтар алу үшін Еңбек міндеттерін орындау барысында өзіне белгілі болған ақпаратты пайдаланады.

10.2. Кәсіби міндеттерін орындау кезінде ҚФО мүдделер қақтығысы туындауының ықтимал жағдайлары, бұдан басқа, мүдделер қақтығысын болдырмау жөніндегі жұмыс тәртібі туралы Ережемен және ҚФО басшысы бекіткен медицина немесе фармацевтика қызметкерлерінің кәсіби қызметін жүзеге асыру кезінде мүдделер қақтығысы туындаған кезде реттеледі.

11. ҚФО ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚ СТАНДАРТТАРЫ

11.1. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі жұмыстың маңызды элементі ҚФО корпоративтік мәдениетіне қызметкерлердің мінез-құлқының сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарын енгізу болып табылады.

11.2. Осы Ереже іскерлік қатынастардың жалпы этикасын қозғайтын және қызметкерлер мен тұтастай ұйымның этикалық, адал мінез-құлқын қалыптастыруға бағытталған және осы кәсіби қоғамдастықта қабылданған ҚФО қызметкерлері мінез-құлқының бірқатар жалпы ережелері мен стандарттарын белгілейді. Оларға кіретіндер:

- мінез-құлқтың жоғары этикалық стандарттарын сақтау, әріптестер мен пациенттерге құрметпен қарау;
- кәсіби қызметтің жоғары стандарттарын қолдау;
- корпоративтік басқарудың үздік тәжірибелерін ұстану;
- сенім мен өзара құрмет атмосферасын құру және қолдау;
- адал бәсекелестік принципін ұстану;
- заңдылықты және өзіне қабылдаған шарттық міндеттемелерді сақтау;
- кадрлық шешімдер қабылдау кезінде объективтілік және адалдық қағидаттарын сақтау.

12. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ ЖӘНЕ КЕҢЕС БЕРУ

12.1. ҚФО қызметкерлерін сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқытуды ұйымдастыру кезінде білім алушылардың санаты және оны өткізу уақыты ескеріледі.

12.2. Оқыту келесі тақырып бойынша жүргізіледі:

- ✓ экономиканың мемлекеттік және жеке секторларындағы сыбайлас жемқорлық;
- ✓ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасағаны үшін заңдық жауапкершілік; сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша заңнама талаптарымен және ұйымның ішкі құжаттарымен және оларды ұйым қызметінде қолдану тәртібімен танысу;

- ✓ Еңбек міндеттерін орындау кезінде мүдделер қақтығысын анықтау және шешу; сыбайлас жемқорлық тәуекелі жағдайындағы мінез-құлық, атап айтқанда мемлекеттік және муниципалдық, өзге де ұйымдардың лауазымды тұлғалары тарапынан параны қорқытып алу жағдайларында;

- ✓ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша құқық қорғау органдарымен өзара іс-қимыл жасау.

12.3. Оқытудың өткізу уақытына байланысты оқытудың мынадай түрлері бөлінеді:

- ✓ тікелей жұмысқа қабылдау кезінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқыту;

- ✓ қызметкерді сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға байланысты міндеттерді орындауды көздейтін өзге, неғұрлым жоғары лауазымға тағайындау кезінде оқыту;

- ✓ қызметкерлерді сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында тиісті деңгейде олардың білімі мен дағдыларын қолдау мақсатында мерзімді оқыту;

- ✓ сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты іске асыруда сәтсіздіктер анықталған жағдайда қосымша оқыту, оның себептерінің бірі қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы білімі мен дағдыларының жеткіліксіздігі болып табылады.

12.4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша кеңес беру жеке тәртіппен жүзеге асырылады. ҚФО-дағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл үшін жауапты тұлға осындай кеңес жүргізуге жауапты тұлға болып табылады.

12.5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың және мүдделер қақтығысын реттеудің жеке мәселелері бойынша кеңес беру құпия тәртіппен жүргізіледі.

13. ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ АУДИТ

13.1. ҚФО шаруашылық операцияларын ішкі бақылау ҚР қолданыстағы заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

13.2. ҚФО-да ішкі бақылау және аудит жүргізу кезінде Ұйым қызметінің нормативтік құқықтық актілер мен жергілікті нормативтік актілердің талаптарына сәйкестігін қамтамасыз етуді бақылау жүзеге асырылады, оның ішінде:

- ✓ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша жұмыс тұрғысынан маңызды әртүрлі ұйымдастырушылық рәсімдер мен қызмет ережелерінің сақталуын тексеру;

- ✓ медицина және фармацевтика қызметкерлерінің кәсіби қызметін жүзеге асыру кезінде оларға қойылатын шектеулердің сақталуын бақылау;

- ✓ ұйымның шаруашылық қызметінің операцияларын құжаттауды бақылау; сыбайлас жемқорлық тәуекел саласында жүзеге асырылатын операциялардың экономикалық негізділігін тексеру.

13.3. Шаруашылық қызмет операцияларының құжатталуын бақылау, тиісті бұзушылықтардың алдын алуға және оларды анықтауға бағытталған:

- ✓ бейресми есептілікті жасау, жалған құжаттарды пайдалану, болмаған шығыстарды жазу, бастапқы есепке алу құжаттарының болмауы, құжаттар мен

есептіліктегі түзетулер, құжаттарды жою және белгіленген мерзімнен бұрын есептілік және т.б.

13.4.Сыбайлас жемқорлық тәуекелі салаларында жүзеге асырылатын операциялардың экономикалық негізділігін тексеру іскерлік сыйлықтармен алмасуға, өкілдік шығыстарға, қайырымдылық қайырмалдықтарға, сыртқы консультанттарға сыйақыларға және басқа да салаларға қатысты жүргізілуі мүмкін. Бұл ретте заңсыз іс — әрекеттердің мән-индикаторларының болуы назарға алынады, оның ішінде:

- ✓ сипаты анықталмаған не күмән тудыратын қызметтерге ақы төлеу;
- ✓ сыртқы кеңесшілерге, мемлекеттік немесе муниципалды қызметкерлерге, аффилиирленген тұлғалар мен контрагенттердің қызметкерлеріне қымбат сыйлықтар беру, көлік, ойын-сауық қызметтеріне ақы төлеу, басқа да құндылықтар мен тауарларды беру;
- ✓ делдалға немесе сыртқы кеңесшіге мөлшері ұйым үшін әдеттегі ақыдан немесе қызметтің осы түрі үшін ақыдан асатын сыйақы төлеу;
- ✓ нарықтық бағадан айтарлықтай ерекшеленетін бағалар бойынша сатып алу немесе сату;
- ✓ қолма-қол ақшамен күмәнді төлемдер.

14. СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ САЛАСЫНДА ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРМЕН ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ

14.1.Құқық қорғау органдарымен ынтымақтастық ҚФО-ның сыбайлас жемқорлыққа қарсы жарияланған мінез-құлық стандарттарына шынайы бейілділігінің маңызды көрсеткіші болып табылады.

14.2. ҚФО құқық қорғау органдарына еңбек міндеттерін орындау барысында белгілі болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықты дайындау немесе жасау туралы ақпарат туралы хабарлаған өз қызметкерлеріне қатысты қандай да бір санкциялар қабылдамайды.

14.3. Құқық қорғау органдарымен ынтымақтастық түрлі нысандарда жүзеге асырылады, оның ішінде:

- бақылау-қадағалау және құқық қорғау органдарының уәкілетті өкілдеріне олардың сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі ұйымның қызметіне инспекциялық тексерулер жүргізуі кезінде жәрдем көрсету;
- құқық қорғау органдарының уәкілетті өкілдеріне жедел-ізвестіру іс-шараларын қоса алғанда, сыбайлас жемқорлық қылмыстардың жолын кесу немесе тергеу жөніндегі іс-шараларды жүргізу кезінде жәрдем көрсету.

14.4. ҚФО басшылығы және оның қызметкерлері: құқық қорғау органдарының сыбайлас жемқорлық фактілерін анықтауы мен тергеуіне қолдау көрсетеді; сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы деректері бар құжаттар мен ақпаратты сақтау және құқық қорғау органдарына беру бойынша қажетті шараларды қабылдайды.

14.5. ҚФО басшылығы мен оның қызметкерлері бақылау, қадағалау, сот немесе құқық қорғау органдарының лауазымды тұлғаларының қызметтік міндеттерін орындауға араласуына жол бермейді.